

EN TIDNING FRÅN
SVENSKA KYRKAN SOLLENTUNA † NUMMER 5 SEPTEMBER 2018

KYRK[†] PORTEN

**HÖST-
START!**

SID 19-23

SATSNING PÅ

**ÄNGSLIKA
MILJOER &**

insektsrestauranger

Någon att prata med
- Livscentrum 20 år SID 4

Interaktiv app
för barn SID 10

Biskop Eva kommer
till Sollentuna SID 12

KYRKPORTEN 5

SEPTEMBER 2018

Redaktör: **Andréas Lindström**

Ansvarig utgivare: **Lasse Svensson**
lasse.svensson@svenskakyrkan.se

Nummer 5, september 2018

Årgång: 59

Upplaga: 29 500

Grafisk form: Andréas Lindström

Vinjett: Erik Uppenberg

JG Communications

Distribution: PostNord

Omslagsfoto: Arne Hyckenberg

Skribenter: Arne Hyckenberg,

Petter Karlsson, Birgitta Stolt,

Marie Starck

Utgiven av

Svenska kyrkan Sollentuna

Box 13, 191 21 Sollentuna

Tfn 08-505 513 00

Besöksadress: Sköldvägen 10

svenskakyrkan.se/sollentuna

INNEHÅLL

"Vi har inga trollspön, men vi kan ställa frågor som kan öppna upp"

Läs mer på sid 4

- 4. Livscentrum 20 år
- 8. Samlad omsorg
- 10. App för barn
- 12. Biskop Eva

- 14. Frågor till en diakon
- 16. Det är serverat
- 19. På gång i höst
- 24. Kyrkoherden har ordet

FOTO: KIM DEHLÉN

FOTO: MAGNUS ARONSSON

SPRÅKCAFÉ

Känner du någon som är ny i Sverige? Som vill lära sig svenska? Tipsa gärna om språkcaféet i Café Blå i Turebergskyrkan. Varje fredag mellan kl 14.00 och 15.30 finns volontärer för att umgås och öva svenska tillsammans med nyanlända och de som inte har svenska som modersmål. Höstens språkcafé startar 14/9. • KP

BISKOPSVISITATION

10-14/10 besöker biskop Eva Brunne Sollentuna kontrakt (Järfälla, Eds, Hammarby, Fresta och Sollentuna församlingar). Visitationen avslutas med en gemensam mässa 14/10 kl 14.00 i S:t Eriks kyrka. Efter mässan hålls visitationsstämman där biskopen sammanfattar sina intryck från veckan. Läs mer på sid 10-11. • KP

Skriv till Kyrkporten

Vad tycker du om Kyrkporten? Tyck till, skriv och berätta. Ge oss ris eller ros. Tipsa om ämnen du vill att vi tar upp.

Svenska kyrkan Sollentuna,
Kyrkporten, Box 13, 191 21 Sollentuna
E-post: sollentuna.kyrkporten@svenskakyrkan.se

KYRKPORTEN TRYCKS PÅ MILJÖVÄNLIGT
PAPPER AV ÅTTA.45 SOM ÄR
ETT KLIMATNEUTRALT FÖRETAG

Svenska kyrkan
SOLLENTUNA

 För ett år sedan besökte körsångare från Myanmar Institute of Theology (MIT), i Burma Nacka och Sollentuna. Många Sollentunabor var engagerade som värdar, publik, i möten med kören. Körbesöket gick under namnet "Freedom Singers" och finns nu som film på youtu.be/qShORZ4DW-s

ILLUSTRATION: ROYNE MERCURIO

ILLUSTRATION: DINELIJOHANSSON/SOLLENTUNA KOMMUN

ETT ORD FRÅN REDAKTÖREN

Vilken sommar!

Så skulle man kunna sammanfatta det när folk i min närhet frågar hur sommaren varit. Vilken sommar!

De flesta tror att jag syftar på vädret. Som, om man som jag gillar värme, sol och bad, har varit fantastiskt.

Nej, min sommar handlar om min nya smartphone. För denna sommar har jag fått känna på det som kallas för AI, artificiell intelligens, fast i mitt fall handlar det kanske inte så mycket om intelligens...

Det hela började en vecka in på semestern. Då började telefonen att göra saker på egen hand. När jag skulle ta en bild ändrade telefonen till video, eller satte på självutlösaren. Gick jag in på Instagram började den att "lajka" bilder på egen hand. Oavsett vad jag tyckte. Likadant på Twitter och Facebook. Att använda Swish eller Bank-ID vågade jag inte.

Men det kanske värsta var att den på egen hand började ringa videosamtal till människor i min kontaktbok. Släkt, vänner och arbetsbekanta. Kan säga att jag pratat med folk i Skottland, Roslagen och Spanien på alla tider av dygnet. Men som tur är, är folk ofta glada på sommaren...

En effekt av detta blev att jag lät mobilen bli mer liggande vilket skapade tid över till annat. Bland annat till bokläsande och känslan av att fastna i en riktigt bra berättelse. Förhoppningsvis hittar du intressanta berättelser i denna tidning.

Du kan läsa om biskop Eva Brunne som drömmer om en T-banefärd med Jesus. Om humlor och bin i insektsrestaurangen vid Sollentuna kyrka. Om Anne Runesson som ung lyssnade på Pr om diakonyrket. Idag kan hon se tillbaka på 20 år som diakon i Kummelby kyrka. Apropå 20 år, denna höst firar Livscentrum 20 år vilket vi naturligtvis uppmärksammar.

Trevlig läsning!

PS Efter två veckors samtal med supporten i Irland, besök i två mobilverkstäder och en inskickad telefon så fungerar den nu som den ska. Hoppas jag...

Andréas Lindström
redaktör

Kyrklig närvaro i Väsjön

Inom Väsjön förbereds för cirka 4 400 bostäder i form av villor, stadsradhus och flerbostadshus.

Sollentuna kommun har efterlyst en Kyrklig närvaro i Väsjöområdet och församlingen har varit med i samtal med kommunen. Församlingens uppgift är att finnas för de som bor och verkar i Sollentuna, oavsett vilket område man befinner sig i.

Det finns en samsyn med kommunen kring kyrkan som kulturarv och som möjlighetsgivare av att möta människors andliga dimensioner. I en skrivelse till kommunen

skriver kyrkoherde Lasse Svensson och kyrkorådets ordförande Bengt Nylander:

Vår vision för engagemanget i Väsjöområdet är att skapa rum för hopp och tro oavsett livsåskådning. Vi tänker dels ett sakralt tecken och dels konkret närvaro i området. En kulturmiljö som bejakar människors längtan att hitta det svårformulerade, ett språk som går längre än till det vi kan mäta och väga. • KP

DROP-IN-DOP Den här dagen ordnar vi allt! Präst, musiker, dopklädsel, solosång, dopfika/tårta och dopsamtal. Bjud gärna med släkt och vänner! Doppräst är Staffan Simonsson, spelar gör Fredrik Lundqvist. Ingen föranmälan behövs men om du är minderårig krävs samtliga vårdnadshavares underskrift.
Lör 29/9 • 11.00–15.00, Edsbergskyrkan

GUDSTJÄNSTER • FÖRELÄSNINGAR • MUSIK • BARN • MÖTESPLATSER

Höststart!

Läs mer på sid 19–23 samt
svenskakyrkan.se/sollentuna

Om Livscentrum

När livet ställer stora krav kan vi ibland behöva någon att tala med. Under 2017 genomförde Familjerådgivningen 658 samtal varav många dubbeltimmar. Samtalsmottagningen tog samma år emot 201 personer och genomförde 1 840 samtal.

FOTO: ARNE HYCKENBERG

I år firar Livscentrum 20 år. Verksamheten är ett sätt för kyrkan att möta människor med psykisk ohälsa, men också att vara ett lyssnande öra mot samhället. Idag har man fyra anställda psykoterapeuter. Och behoven av samtal är stora.

Någon

ATT PRATA MED

För 20 år sedan gjorde Sollentuna församling ett vägval genom att anställa en psykolog för att möta människor med psykisk ohälsa. Idag har man fyra psykoterapeuter anställda.

– Att ha fyra psykoterapeuter anställda är nog unikt i Svenska kyrkan. Vi kan tacka församlingens ledning som tog beslutet och som fortfarande satsar på Livscentrum, säger **Elisabeth Mannerberg**.

Tack vare församlingens breda kontaktnät blev Livscentrum en mötesplats med låga trösklar som kunde komplettera primärvården och psykiatrin.

Redan tidigt anordnade man också retreat, samtalskvällar, kurser och caféverksamhet. En verksamhet som idag lever vidare i Turebergskyrkan.

Ekonomi aldrig avgörande

Livscentrum är en specialiserad mottagning för både enskilda samtal och familjerådgivning. Hit är man välkommen oavsett tro, kyrko- och religionstillhörighet. Genom ett avtal med Upplands

Väsby och Sollentunas kommuner är samtalen i familjerådgivningen subventionerade. Dessutom finns ett samverkansavtal med Eds församling.

– Men det är inte ekonomin som ska avgöra. Vi försöker alltid hitta en lösning och en nivå som är rimlig, säger **Mario Silva**.

Samhället har svårt att möta den ökade efterfrågan på samtalsterapi. Därför samarbetar Livscentrum med både vårdcentraler och Sollentuna psykiatriska mottagning, som ibland hänvisar patienter på grund av begränsade resurser, men också för att Livscentrum har en beredskap och kunskap för existentiella frågor.

”Men det är inte ekonomin som ska avgöra. Vi försöker alltid hitta en lösning och en nivå som är rimlig”

Inom Livscentrum finns flera legitimerade psykoterapeuter som kan ta emot par och enskilda. Därutöver finns också terapeuter som arbetar några timmar i veckan på frivillig basis. Livscentrum välkomnar alla från 16 år, oavsett tro, kyrko- och religionstillhörighet. (Fr vänster Gunnel Broberg, Thomas Ericson och Elisabeth Mannerberg)

Vad är skillnaden mellan själavård och terapi?

– Terapi är mer behandlande, förklarar **Thomas Ericson** som också är pastor.

– I själavårdssamtal kan vi läsa Bibeln ihop och det gör vi inte i psykoterapi. Önskar en människa fördjupas i sin tro, så hänvisar vi alltid till präster och diakoner. Självklart kan även själavårdssamtal beröra vardaglig problematik.

Hur går egentligen ett terapisamtal till?

– Vid parsamtal börjar man med ett inledande samtal då man får veta ramarna och berätta om sin situation. Jag ställer frågor utifrån en kommunikationsmodell och sedan utvärderar vi samtalet. Vad känns bra och varför? På samma sätt kan man också prata med varandra utanför terapirummet. Sedan skapar vi ett slags kontrakt med en gemensam målformulering. Vi är inga experter på någons liv och vi har inga trollspön, men vi kan ställa frågor som kan öppna upp, förklarar **Elisabeth Mannerberg**.

Inom familjerådgivningen pratar man ofta om kommunikationsproblem. Inom samtalsmottagningen söker man också

för relationsproblem, men även för psykisk ohälsa, ångest eller depression. Det kan också handla om sorg, kriser, trauma eller existentiella frågor.

–Många som kommer till samtal för första gången är ovana, därför måste samtalet få ta tid för att man ska kunna känna sig trygg. Personkemin är viktig. Det händer någon gång att konfidenten får byta terapeut, men inte så ofta, säger **Gunnel Broberg**.

Kompetensområden

Personalen på Livscentrum har olika kompetensområden, bland andra:

- Psykodynamisk terapi
 - relationell och affektfokuserad
- KBT
- Systemisk familjeterapi
- Trauma/EMDR
- Parterapi
- Sexologi
- Migration
- Existentiell terapi

Språk: svenska, engelska och spanska

Friskvård för parrelationen

En annan viktig verksamhet utöver terapisamtal är PREP, familjerådgivningens tre-dagarskurser för par. Ett samarbete med Sensus studieförbund och Hammarby församling. Kursen utgår från ett studiematerial där man både har gemensamma träffar och parövningar.

– Men det är friskvård, inte terapi, betonar **Mario Silva**, som haft många sådana kurser.

Under kursen får paren tillfälle att ägna sig åt sin egen relation och prata om konflikter, sexualitet, barn och ekonomi. Många får problem när två blir tre eller när barnen flyttar hemifrån.

– I en parrelation ställer man sig frågor som: Hör vi ihop? Känner vi lika? Frågan är om det är jag eller någon annan som ska definiera mig. I alla typer av relationer är det viktigt att vi inbjuder till samtal och inte till förhör, säger **Mario Silva**.

Satsning på unga

Rapporter från bland annat Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten visar att ungas psykiska ohälsa ökar allt mer.

Sedan januari 2017 satsar Livscentrum därför extra på unga mellan 16 och 25 år som lider av psykisk ohälsa i form av stress, ångest eller depression. En verksamhet som man hoppas kunna utöka ännu mer.

– Ibland kan det vara svårt att definiera varför man mår dåligt. Det kan handla om skolan, hemmet och att bli vuxen. Idag ställs andra typer av krav och det är svårt att veta vad man vill, säger Elisabeth Mannerberg.

Känslan av samhörighet är central för alla individer. Från att ha varit en självklar del av en familj känner sig många ungdomar som flyttar hemifrån vilsna och undrar var de hör hemma.

– Det handlar också om kraven på att lyckas. Men även om andra existentiella frågor, menar Thomas Ericson.

Existentiell hälsa

Livscentrum erbjuder också kurser i existentiell hälsa. Redan pilotkursen blev snabbt fulltecknad och intresset visade sig vara större än de vågat tro.

– Det finns en efterfrågan för de här frågorna, oavsett bakgrund. Många längtar efter att få prata om livet och om livsåskådning och behöver en känsla av sammanhang, mening och hopp, säger Gunnell Broberg.

Hur påverkas ni som terapeuter av att ta emot så mycket problem och kriser?

– Det känns djupt meningsfullt att få följa människor som är motiverade till förändring och att få se människor bokstavligen räta på sina ryggar och bli tryggare i sig själva, säger Thomas Ericson.

– Ja, jag skulle vilja filma ibland för det kan synas i hela kroppen och i ansiktsmuskulerna. Det är en ynnest att få dessa förtroenden från en människa som aldrig berättat om sina upplevelser för någon. Tänk att få vara med på den resan, avslutar Gunnell Broberg.

Marie Starck

På Livscentrum möter du

■ Gunnell Broberg

leg psykoterapeut

08-505 513 39

(telefonid måndag 12.30–13.00)

gunnell.broberg@svenskakyrkan.se

■ Thomas Ericson

leg psykoterapeut

08-505 513 44

(telefonid onsdag 11.00–11.30)

thomas.ericson@svenskakyrkan.se

■ Elisabeth Mannerberg

leg psykoterapeut

08-505 513 66

elisabeth.mannerberg

@svenskakyrkan.se

■ Mario Silva

leg psykoterapeut

070 790 72 48 (även SMS)

mario.silva@svenskakyrkan.se

För familjerådgivning kontakta i första hand Mario Silva eller Elisabeth Mannerberg. För psykoterapi, kris- och stödsamtal kontakta i första hand Gunnell Broberg eller Thomas Ericson.

Alla terapeuter på Livscentrum har lång erfarenhet av terapeutiskt och psykosocialt arbete. (Fr vänster Gunnell Broberg, Mario Silva och Elisabeth Mannerberg)

Livscentrum 20 år

I samband med Livscentrums 20-årsjubileum ges två öppna föreläsningar.

Rötter och vingar

Göran Larsson, präst och psykoterapeut, författare och föreläsare om bråttomsamhället, själen och konsten att bevara sig själv.

Som människor behöver leva med både rötter och vingar. Rötter för att kunna stå stadiga och starka. Vingar för att kunna leva helt och fullt och förverkliga våra vackraste drömmar. Med humor, värme och många vardagliga exempel lotsar oss Göran Larsson på den slingriga vägen mot att bli sin egen bästa vän genom att stärka identitet, integritet och självkänsla – och finna styrka i en kraft större än oss själva.

FOTO: MAGNUS ARONSSON

Tid: Tor 4/10 • 19.00 Föredrag
17.00–18.30 Möjlighet till soppa och pannkakor (60 kr) i Café Blå,
18.00–18.45 Öppet hus i Livscentrums lokaler
Plats: Turebergskyrkan

Försonas med din barndom

Görel Fred, socionom och psykoterapeut, specialiserad på familjeterapi, författare och föreläsare.

Ordet försona betyder "att lägga ner en strid". Man ska inte lägga ner striden för att det man stred för inte var värt att kämpa för. Inte heller för att man är beseegrad. Man ska lägga ner striden för att den inte går att vinna. Under den här föreläsningen kommer Görel att ta upp följande punkter:

- varför behöver man försonas med sin barndom?
- försoning och förlåtelse är inte samma sak.
- att inte ge "billig" förlåtelse.
- Det kan skada ens självkänsla.
- barndomen är inte så personlig som man tror.
- olika försoningsstrategier.

FOTO: ARKIV

Tid: Tor 25/10 • 19.00 Föredrag
17.00–18.30 Möjlighet till soppa och pannkakor (60 kr) i Café Blå,
18.00–18.45 Öppet hus i Livscentrums lokaler
Plats: Turebergskyrkan

Samlad omsorg i nystartad verksamhet

Stiftelsen Livscentrum, en organisation med kristen grundsyn som riktar sig främst till kyrkan och närliggande verksamheter, inleder vid årsskiftet ett samarbete med Sollentuna församling.

Under namnet Livscentrum * Sollentuna församling, kommer vi att erbjuda enskilda, grupper, och organisationer möjlighet att erhålla individuell gruppsykoterapi samt hälsovård och insatser på organisations/företagsplanen såsom arbetsplatsanalyser och utbildningar. Verksamheten kommer också inkludera församlingens hittillsvarande erbjudande om själavård och familjerådgivning.

För drygt 20 år sedan skrev Kyrkporten om starten av Livscentrum. Maj Pihlgren Thalín (fd Olsson) var med då.

Samlad omsorg

Verksamheten vid Livscentrum är ett sätt för kyrkan att möta människor med psykisk ohälsa, men hur började det? Kyrkporten har träffat Tord Ershammar som var med vid starten för drygt 20 år.

Socialt arbete har alltid varit en viktig del av Sollentuna församlings verksamhet och har bedrivits genom diakonin i församlingens fyra distrikt.

Med etableringen av Livscentrum ville församlingen skapa ytterligare en enhet, som i samverkan med andra aktörer i kommunen, kunde agera utifrån behoven i kommunen. Ett delmål för verksamheten var att använda projektformens frihet att utveckla nya och gamla former för samtal och själavård. Ambitionen var att ligga rätt i tiden och att möta människors behov. Prästen **Tord Ershammar** var Livscentrums första enhetschef.

– Trots att Sollentuna är en till synes välmående kommun finns social

problematik här, med missbruk, utanförskap, ensamhet och våld i nära relationer

Tord Ershammar var Livscentrums första enhetschef.

Svenska kyrkan i Sollentuna, var och är, en av Sveriges största församlingar ca hälften av kommunens invånare är medlemmar vilket möjliggjort att man har haft råd att ha en övergripande verksamhet med extra resurser, säger Tord Ershammar.

Omfattande verksamhet

Från början var arbetet knutet till en verksamhet som hette Globalen och bedrevs i nära samarbete med kommunen. Då var inriktningen mest mot missbruksproblematik. När Globalen lades ner bildades Diakonicenter och arbetet vidgades.

– Allt fler funktioner lades till verksamheten, så att den så småningom blev ganska omfattande. Vi hade en särskild

diakon anställd för samverkan med kommunens olika aktörer. Men vi ville inte kalla oss för diakoncenter, eftersom det kändes som att nedvärdera det som gjordes i distrikten. Istället valde vi Livscentrum. Namnet fick vi ta över när den tidigare verksamheten med samma namn vid Stora Sköndal (söder om Stockholm) lades ner.

– När Livscentrum var fullt utbyggt var Café Blå basen i verksamheten. Där var det låga trösklar och det kom väldigt mycket folk. Det var öppet fyra dagar i veckan med lunch, andakt, bibliotek och samtalsgrupper. Två gånger per termin hade vi endagsretreater.

– En annan tung bit i verksamheten har varit samtalsmottagningen. Dit knöts mycket kompetent personal som en psykolog, samtalsterapeuter, två diakoner och en präst. Det rörde sig om 1300–1400 samtal per år. Människor hänvisades också hit från sjukvården, kommunen och psykiatri. Ett sådant samarbete fungerar inte utan att man har förtroende och respekt för varandra. Det kunde ske genom regelbundna möten där man diskuterade gemensamma frågeställningar.

– Familjerådgivningen utgör också en viktig del av Livscentrum. Tillströmningen av par och enskilda som sökt sig till den har bara ökat med tiden och visar på att behovet är stort.

– Kyrkan i vården var ytterligare en funktion i Livscentrum. Förutom de vanliga andakterna på boenden och på sjuk-

huset erbjöd vi utbildningen ”Att mötas i vård och omsorg” för hemtjänstpersonal. Projektet leddes av representanter från, hemtjänst och primärvård, Ersta diakoni och Svenska kyrkan i Sollentuna. Utbildningen bestod av tio halvdagskurser med ämnen som: ”Etik och moral, vad gör vi med det svåra i livet?” ”Det goda och det onda” och ”Att leva i dödens gränsland”. Utbildningen var mycket uppskattad och hade under de drygt tio år den fanns cirka 1200 deltagare.

Helhetssyn

Vad har varit mest kännetecknande för Livscentrum från starten och fram till idag?

Tord Ershammar betonar värdet av samarbete med andra och vikten av god kompetens. Att verksamheten fått arbeta i projektform där man kunnat pröva nya vägar har också varit viktigt. Då är det enklare att lägga ned det som inte blev bra, men även att fortsätta och vidareutveckla de lyckade projekten. Bakom alla projekten finns också en helhetssyn som präglat arbetet.

– Det jag tycker varit mest positivt är främst två saker. Det första är att kyrkan har stått upp för en helhetssyn på människan som kropp, själ och ande, inte minst när det gäller att lyfta fram de andliga behoven som ofta är försummade. Vi har dessutom haft kompetensen att möta människors behov.

– Det andra är att vi fått samverka med så många aktörer, alltifrån landsting och kommun till andra organisationer, utifrån vårt fokus på att hjälpa människor, säger Tord Ershammar.

Arne Hyckenberg

Samarbeten

Livscentrums samarbetsprojekt har skett med ett antal olika aktörer genom åren.

- Att mötas i vård och omsorg
- Primärvårdens flyktmottagning med stödsamtal
- Vårdcentralerna, stödsamtal
- Kupan/Röda korset, arbetsträning volontärer på Kupan
- ASIH
- Sollentuna psykiatriska öppenvård, samrådskonferenser
- Kvinnojouren
- POSOM, kommunens kris- och stödgrupp
- Moskén på Malmvägen, besök och samtalsgrupper
- Smärtläkare, seminarier och remisser
- Musikterapeut med stöd för elever med smärta och stressymptom
- Sjukgymnast, massör
- Boxningsklubben på Malmvägen

”Växande Livscentrum utifrån de behov som vi ser i Sollentuna”

I församlingsinstruktionen som är det dokument som styr all verksamhet i församlingen är Livscentrum ett strategiskt projekt. Lasse Svensson är kyrkoherde i Sollentuna församling.

– Det var en klokskap när man för 20 år sedan startade Livscentrum. Det fanns en samsyn och det var bra tänkt. Jag ser

i framtiden ett växande Livscentrum utifrån de behov som vi ser i Sollentuna. Det är roligt att vi kunnat bredda verksamheten för att kunna hjälpa fler unga. Att Livscentrum får fortsätta växa är en framgångsfaktor för hela kommunen. Det kan handla om att vara med när det nya sjukhuset öppnar och på häktet.

Lasse Svensson, kyrkoherde

Edsvikskyrkan

Sollentuna Missionsförsamling har beslutat att ändra namn både på kyrkobyggnaden och församlingens juridiska namn, till Edsvikskyrkan och Edsvikskyrkans församling. Namnbytet sker under hösten 2018 och görs för att tydliggöra att de nu är en del av Equmeniakyrkan. Equmeniakyrkan är det kyrkosamfund som bildades när Metodistkyrkan i Sverige, Svenska Baptistsamfundet och Svenska Missionskyrkan slogs samman 2011. • KP

App för barn

Appen "Kyrkan" sätter barnen i centrum. Genom interaktiva lek- och spelmoment får barn i förskoleåldern möjlighet att upptäcka kyrkorummet och lära sig mer om Svenska kyrkans tro och traditioner.

– Jesus mötte barnen där de var och barnen ska finnas mitt i kyrkans liv. De är en stor och viktig del av dagens kyrka. Idag finns många barn på nätet, så självklart ska kyrkan vara där med bra appar, säger biskop Mikael Mogren, Västerås stift.

När barnen öppnar appen Kyrkan kommer de till just en kyrka, där de kan ringa i klockorna och hälsa på kyrktuppen. Genom ett klick kommer de in i kyrkan och kan se på film, tända ljus eller möblera om i scenen för Jesu födelse på altartavlan.

– Barn är öppna för Guds stora värld, och det är viktigt att vi vuxna möter dem med bra material om kyrka och kristen tro. Genom den här appen vill vi erbjuda just det.

Digital kyrka

I appen finns också tre korta filmer som berättar om vad som händer i kyrkan vid en begravning, en vigsel och vid ett dop.

– Filmerna kan användas för att förbereda ett barn inför till exempel en begravning. Men de berättar också på ett enkelt sätt varför dessa tre livshändelser är viktiga för Svenska kyrkan. Och då passar filmerna både barn och vuxna, säger Liselotte Rogberg, ansvarig för digital utveckling, på kyrkokansliets kommunikationsavdelning.

– Det är många barn som är medlemmar i Svenska kyrkan. De har samma rättigheter som vuxna att kunna ta del av kyrkans budskap och gemenskap. Med appen vill vi hälsa barnen extra välkomna,

Appen Kyrkan innehåller interaktiva lek- och spelmoment för barn i förskoleåldern.

och hoppas att den digitala kyrkan ska göra att de känner sig hemma även när de besöker den fysiska kyrkobyggnaden.

Appen är gratis att ladda ner och finns där appar finns.

Barns erfarenheter

Appen vänder sig till ganska små barn och användningstesterna har gjorts med barn mellan tre och sex år på en av Svenska kyrkans förskolor och på kyrkans barntimmar.

– Det har varit mycket värdefullt att se hur barnen använder appen och pratar om den. De är upphov till flera förändringar och vägval som vi vuxna i projektgruppen aldrig skulle ha kommit på själva. • KP

Fotnot: Idén till appen kom från medarbetare i Västerås stift som påtalade att Svenska kyrkan helt saknade digitalt material för barn, och har nu gjort verklighet av idén i samarbete med kyrkokansliet i Uppsala.

Läs mer: www.svenskakyrkan.se/appenkyrkan

Sök efter gravsatta

Nu kan du söka efter gravsatta på kyrkogårdar. SvenskaGravar ger dig tillgång till att söka information om gravar och gravsatta på ett stort antal kyrkogårdar runt om i landet, tjänsten är kostnadsfri. Svenskagravar hittar du på www.svenskagravar.se • KP

Möt församlingen på Edsbacka marknad

Söndag 16/9 kl 10.00–16.00 är det åter dags för Edsbacka marknad som arrangeras av Turebergs Friidrottsklubb. Det kommer att finnas försäljare från hela Sverige, men framför allt lokala försäljare av frukt, grönsaker och hantverk. Sollentuna församling finns också på plats. Marknaden håller till på grusplanen vid Edsvik konsthall och vid slottet. Hoppas att vi ses där! • KP

Act Svenska kyrkan

Svenska kyrkans internationella arbete byter våren 2019 namn till Act Svenska kyrkan.

Svenska kyrkans internationella arbete vill växa och behöver öka insamlingsresultatet för att fortsatt och bättre kunna stötta internationella partner i deras viktiga arbete. En del i detta är att skapa ett nytt namn för verksamheten som gör det lättare att öka insamlingen. Den nuvarande avsändaren – med kombinationen Svenska kyrkan, internationellt arbete och ACT alliansen – upplevs för krånglig.

Mångfacetterat namn

Namnet *Act Svenska kyrkan* är mångfacetterat. Act betyder agera. Guds kärlek

utmanar var och en av oss att visa omtanke och ta ansvar för varandra, bidra till ett bättre samhälle och en ekologiskt hållbar miljö. I Jesu efterföljd är vi kallade att agera och stå upp för tron om att vi alla är skapade till Guds avbild. Kopplingen finns också till ACT-alliansen som står för *Action by Churches Together*. ACT-alliansen är världens största allians av kristna organisationer och kyrkor som jobbar tillsammans för internationell diakoni, humanitärt arbete och påverkansarbete. Namnbytet kommer att ske i början av 2019. • svenskakyrkan.se

Ungdomsstipendier

Nu finns möjlighet att söka stipendier ur Stiftelsen Brit af Klerckers ungdomsfond.

Sökande ska i sin ansökan kortfattat redogöra för sina studier, mål och förhoppningar. Endast enskilda personer, 12–25 år och boende i Sollentuna kan söka stipendium. Ansökningsblankett finns på www.svenskakyrkan.se/sollentuna eller kan beställas på 505 513 64.

Ansökan ska vara styrelsen för Brit af Klerckers ungdomsfond, c/o Svenska kyrkan Sollentuna, Box 13, 191 21 Sollentuna, tillhanda senast 31 oktober. Läs mer på www.svenskakyrkan.se/sollentuna. • KP

Anmäl dig!

svenskakyrkan.se/sollentuna/konfirmation

KONFIRMATION

2018–2019

Svenska kyrkan
SOLLENTUNA

Ett år kvar som biskop i Stockholms stift och Eva Brunne drömmer om en T-banefärd med Jesus som medpassagerare.

– Jag skulle vilja ta honom till människorna i Sollentuna centrum. Vilka fantastiska samtal det skulle bli.

Biskop Eva

Skånska mormor bredde mackor och cyklade efter gudstjänsten ut till luffarna som bodde under granarna.

Själv blev **Eva Brunne** Guds högra hand i huvudstaden, med tjänstebostad på Östermalm och gyllene kors runt halsen.

Men tio år efter sin biskopsvigning är hon fortfarande nogga med att vara trogen sina rötter. Ingen tro utan handling – oavsett om det handlar om ett av kyrkan organiserat soppkök eller egenhändigt stickade sockor till kollegerna.

Lika gärna proggmusik på stereon som psalmsång i kyrkan.

Och hellre en tripp med SL än i ett flådigt tjänstefordon.

– Jag är en glad kollektivåkare. Skulle jag fått ta med Jesus runt i Stockholm för en dag, så hade vi åkt tunnelbana och stigit av på olika platser. Gått in i olika bönerum och snackat med folk. Det kunde bli fantastiska diskussioner.

– Jag ser framför mig hur Jesus skulle stå lutad mot en lyktstolpe eller slå sig ner på en bänk i Sollentuna centrum bara för att lyssna till människor. Han gjorde ju det. Frågade hela tiden dem han mötte: ”Vad kan jag göra för dig?”

För precis som Jesus ständigt talade om och med sina minsta bröder, talar Eva Brunne gärna om hemlösa, flyktingar och andra som har svårt att platsa i vårt samhälle.

Dialog och demokrati

Som nybliven biskop valde hon som valspråk *”Gör inte skillnad på människor”*.

Väckte omedelbart uppmärksamhet för sin öppna homosexualitet och sin uttalade avsky för främlingsfientlighet. Skapade feta rubriker när hon föreslog att Sjömanskyrkans krucifix tillfälligt skulle ersättas med en symbol som visade böneriktningen till Mecka.

– Fast det där sistnämnda blev misstolkat. Det handlade inte om ett kyrkorum, utan om ett sammanträdesrum där jag ville att även muslimska sjömän skulle kunna förrätta sin andakt.

Du har alltid förespråkade dialog med andra religioner?

– Ja, eftersom vi har så mycket mer gemensamt än som skiljer. Innan jag blev biskop jobbade jag i Flemingsberg där Svenska kyrkan utgjorde ett minoritets-samfund. Jag blev mycket van vid att fundera över hur vi kan samverka och mötas för att be tillsammans.

Islam utgör inget hot mot Svenska kyrkan?

– Nej, det kan jag inte se. Snarare kan vi ha hjälp av andra trosbekännelser som lever sin tro och ber mera öppet. Eftersom vi kommer att leva sida vid sida i framtiden är det viktigt att vi ser det som knyter oss samman.

Att hon helst vill att intervjun ska handla om demokrati är uppenbart. Eva Brunne nämner återigen mormor som fick rösträtt först när hon fyllt 27 år. Betonar vikten av att inte slarva bort en kamp som krävde både tid, svett och tårar.

Framförallt tid. Att hennes egen kyrka ibland beskylls för att vara ett trögflytande fraktskepp, långsam i vändningarna, är inte bara negativt, säger hon.

– Ibland är det lite skönt att vi inte bara sticker upp fingret i luften och sedan far dit det just då blåser. Demokrati kräver

samtal och eftertanke. En ny kyrkohandbok *ska* till exempel inte komma till i en handvändning.

Och samtidigt... Som teologistudent i Lund var det just kyrkans stelbenthet som fick henne att själv skrida till handling. Textilförsäljarens dotter hade alltid känt hur Gud – speciellt när hon stillat sig i bön – liksom stått bakom hennes axel och var-samt visade en värld full av möjligheter.

– Vi var många som insåg att kyrkan måste förändras och att det var lättast att göra det inifrån. Det är ändå det som är vårt signum som reformerande kyrka: att våga förändras.

Gudsbild som förändras

Hennes egen sexuella läggning kan möjligen också fungerat som drivkraft, kan man ana. Lika länge som hon själv varit biskop, lika länge har Svenska kyrkan haft ett uttalat stöd för samkönade äktenskap. Där kan vi vara stolta, menar Eva Brunne.

– Däremot var det många utländska journalister som häpnade när jag valdes. För dem fick jag förklara att en svensk biskop alltid utses genom val – av lekfolk, präster och diakoner – och att jag aldrig smugit med min homosexualitet. Alla visste vem de valde. Men visst har jag fått några enstaka arga och anonyma mejl och brev också. Fast det är nog värre för vissa präster ute i landet.

Vad bekymrar dig mer i kyrkans värld?

– Den hårdnande tonen. Att vi blivit sämre på att lyssna på varandra.

Och motsatt – vad är kyrkan bra på?

– Det märks inte minst när det blir kriser och svårigheter. Då är kyrkan en plats för tröst, trygghet och bön. Jag är oerhört stolt över hur snabbt vi reagerade när de många flyktingarna kom 2015. Kyrkan var först på fötter av alla och i alla fall 80 procent av församlingarna lyckades på kort tid ställa om och ge stöd, ja, kanske till och med glädje.

Samtalet snuddar också vid det sjunkande medlemsantalet. Är dopet en viktig fråga för Stockholmsbiskopen?

Biskop Eva kommer till Sollentuna

10–14/10 är det biskopsvisitation i Sollentuna kontrakt (Järfälla, Eds, Hammarby, Fresta och Sollentuna församlingar). Visitationen är biskopens sätt att utöva tillsyn. Vid visitationen utgår biskopen från församlingsinstruktionen, (församlingens måldokument) men går även igenom andra dokument. Biskopen samtalar med kyrkvårdar, förtroendevalda och personal och gör besök ute i samhället mm. Visitationen avslutas med mäs-sa 14/10 kl 14.00 i S:t Eriks kyrka. Efter mässan sammanfattar Biskop Eva sina intryck från visitationen.

– Jätte viktig. Eftersom dopet var så viktigt för mig, tror jag det är viktigt även för andra. Och jag tycker faktiskt vi blir allt bättre på att nå unga människor. Häromkvällen var jag på en technomassa, där man spelade housemusik. När jag var ung fanns inga ungdomsgudstjänster alls.

Har din egen gudsbild förändrats under de här tio åren?

– Den förändras varje gång jag läser Bibeln, kan man nog säga. Den är ju fylld av en mängd olika gudsbilder; av en Gud som visar sig både i åskdundet och stillheten. Skulle Gud kunna fångas i en enda bild, vore Gud inte Gud.

Tvivlar du någonsin på Guds existens?

– Nej, det har jag aldrig gjort. Men även biskopar måste ha själavårdare dit man kan gå för att samtala om det som blir svårt.

Vad är största missförståndet om Gud?

– Just detta att Gud bara skulle vara till för några speciellt utvalda. Vi får inte sätta upp staket som kan hindra Gud.

Hyvelbänken väntar

Så vem har Eva Brunne då själv blivit under tio år vid rodret? Vid valet 2009 hyllades hon av kolleger för sin "snabba tankeförmåga", "sköna skratt", "förmåga att lyssna" och – jodå, det ingick också – för sina "vackra stickade tröjor". Men hon kritiserades också för sitt kontrollbehov och sina öppna sossesympatier.

– Kanske återupptar jag mitt politiska engagemang när jag går i pension om ett år. I alla fall tänker jag inte sluta jobba med demokratifrågor. Det var ingen hemlighet att jag var medlem i partiet. Men som biskop valde jag att lämna alla sådana uppdrag.

Det kanske var tur på flera sätt. För frågar man Eva Brunne vad som visat sig svårast i jobbet, kommer blixtnabbt svaret: "Att hinna med det både jag och andra vill att jag ska göra."

– Stiftet är stort. Det finns så många sammanhang som lockar. Till exempel hade jag velat skriva mer och längre än jag gjort. Inte bara korta artiklar, utan mer på djupet om samhälle, tro och teologi.

Dessutom finns den hyvelbänk som har stått öde lite för länge, antyder hon.

Storebror Ulf blev studierektor för Carl Malmstensskolans centrum för träteknik och design. Själv fick hon en snickerikurs av kollegerna i 50-årspresent. Blev, precis som Jesus, en kombination av predikant och timmerman.

– Sedan gjorde jag en klassiker: halkade på gatan och bröt armen. Men snickrandet är precis som stickandet en viktig avkoppling. Dessutom ser man resultaten snabbt: "Titta, jag har gjort ett bord!" Så är det inte alltid i mitt jobb.

Petter Karlsson

Gerd Eva Cecilia Brunne

FÖDD: 7 mars 1954 i Slottsstadens församling i Malmö.

YRKE: Biskop för Stockholms stift sedan 2009.

Prästvigdes som 24-åring.

FAMILJ: 13-årig son.

BOR: Tjänstelägenhet i Stockholm och sommarhus i Roslagen.

LÄSER: Just nu Selma Lagerlöfs "Kejsarn av Portugallien" för andra gången.

SER: "The Crown" om drottning Elisabeth II.

"Men jag är en dålig tv-tittare."

LYSSNAR: På svensk proggmusik som Mikael Wiehe, Björn Afzelius och Peps Persson.

ÄTER: "Skaldjur är makalöst gott, annars gärna pastarätter. Men också allt mindre kött."

DRICKER: "Gärna mjölk till mat."

➡ Anne Runesson

ÅLDER: 46 år

BOR: I Solna

ÄTER: Hamburgare.

FAMILJ: Man och tre söner:
5, 9 och 13 år

BOR: Arbetar som diakon i
Sollentuna församling

Diakoni betyder tjänst och innebär omsorg om medmänniskan i livets olika situationer. Det är ett förhållningssätt till andra människor där Jesus Kristus är förebilden.

Man brukar beskriva diakoni som den kristna tron och evangeliet omsatt i praktisk handling. Diakoner i Sollentuna församling erbjuder stöd, samtal, själavård och viss ekonomisk rådgivning.

Som ung vuxen lyssnade hon på P1 där en kvinna berättade om sitt yrke som diakon. Anne Runesson blev inspirerad och kände att det var den vägen hon skulle gå. Idag ser hon tillbaka på 20 år som diakon i Kummelby kyrka.

– Jag ser det som min främsta uppgift att lyssna, och förmedla medkänsla och hopp, säger Anne.

Frågor till

Anne

Det är en solig och varm sommardag. Inne i Kummelby kyrkorum står diakon **Anne Runesson** och ber framme vid altaret.

Hon kommer ut från kyrkorummet och samtalar lite med sina kollegor, skrattar och skämtar. Man slås av hennes ljusa och kärleksfulla utstrålning.

Innan du blev diakon utbildade du dig till socionom och arbetade på 90-talet i socialtjänsten i Märsta, med barn-, familj- och ungdomsfrågor. Vad är den största skillnaden mellan arbetet som socionom och diakon?

– Som socionom gör man myndighetsutövning. Det är bland annat utredningar, placeringar och uppföljningar. Som diakon så söker sig människor till dig frivilligt. Personligen har jag hand om olika volontärgrupper. Vi har exempelvis en besöksgrupp till Storbodaanstalten, sen tar jag emot de personer som söker samtal, när livet gör ont på olika sätt. Jag gör även hem- och sjukbesök när människor inte kan ta sig till oss. Jag ber ungefär en timme varje dag för mina arbetskamrater, församlingsmedlemmar, de jag möter i mitt arbete och för det i världen som oroar mig. Bönen är navet i mitt arbete.

Vad betyder diakoni för dig?

– Att tjäna de som behöver dig.

Hur kom du fram till att du ville bli diakon?

– Innan jag utbildade mig till socionom visste jag hela tiden att jag ville bli diakon. Jag hade frågat Gud, när jag var 17 år och vantrivdes på gymnasiet, vad skulle jag göra med mitt liv? Kort därpå hörde jag en kvinna berätta på P1 om sitt yrke som diakon. Då kände jag direkt i mitt hjärta: "Det är det här jag ska göra."

Kort därpå hade vi en veckas yrkespraktik på gymnasiet då såg jag till att komma till Svenska kyrkan i Nässjö, till diakonerna. Jag kände att där fanns den Gud jag bett till sedan jag var tre år och jag kände mig som hemma direkt när jag kom dit. Men diakonerna sa till mig: "Inte vem som helst kan bli diakon, det är ett svårt yrke." Men jag var fast besluten... för det var första gången jag kände en sådan passion för något.

Berätta om diakonvigningen?

– Det var bara som en enda stor välsignelse, att få bli hans händer och öron här på jorden. Vi fick även det här diakonemblemet som alla diakoner har runt sin hals. Det är ett kors och en duva, Noas duva. Det visar på förmågan att se möjligheten till liv. Vi diakoner ska vara som duvor som berättar om att det finns hopp. Även om det ser väldigt mörkt ut, så finns

det alltid hopp. När en diakon dör så skickar man in halsbandet till stiftet och så ärver en nyvigd diakon det. Det är fint.

Varför har diakoner grön skjorta?

– Den symboliserar växt. Precis som det gröna olivbladet som duvan hade med sig när den kom tillbaka till Noa.

Du har arbetat som diakon i 20 år i Kummelby kyrka, hur har dina arbetsuppgifter förändrats med åren?

– Då jag började 1999 hade vi två syföreläringar och en missionsgrupp. Vi hade aktioner för att samla in pengar. Jag gjorde hembesök då som nu, och höll andakter. De sista 12–14 åren har jag arbetat mycket med volontärgrupper. Nu har vi en ny typ av grupp, Make & Remake, där vi syr om och säljer kläder. Pengarna går till barn och vuxna i Rumänien för att hjälpa dem att utveckla sina liv där.

Har du några förebilder?

– Jesus! Han är den stora förebilden. Och David, han vände sig alltid till Gud även om han gjorde fel. Petrus, lovade stort och ville mycket – men han klarade inte alltid att hålla sina löften. Och självklart Moder Teresa, börja med den bredvid dig – gör det lilla du kan med kärlek.

När du om några år ser tillbaka på din gärning som diakon – vad vill du då ha satt för avtryck?

– Att människor som jag träffade fick den hjälp de behövde. Att jag gav dem jag mötte en liten glimt av Jesus och himlen. Att de fick uppleva att kyrkan är en bra plats, en slags pax (fred) i samhället. Och att de förhoppningsvis kände att inte tröskeln till kyrkan var för hög, utan att de fick uppleva att kyrkan är till för alla.

Birgitta Stolt

FOTO: GUSTAF HELLSING

Diakonerna i Svenska kyrkan känns igen på sina diakonemblem i form av ett kors omslutet av en cirkel och i mitten av korset en duva med en olivkvist i näbben.

Det är serverat på **INSEKTS- RESTAURANGEN!**

Det sjuder av liv och rörelse utanför Sollentuna kyrka. Mängder av humlor, bin och fjärilar dras till blommorna i den nya rabatten framför runstenarna vid entrén till kyrkan.

Rabatten är en insektsrestaurang och del av Sollentuna församlings miljöarbete. I begravningsverksamheten har man satt upp två delmål i det fortsatta miljöarbetet, att öka den biologiska mångfalden

och att minska användningen av fossila drivmedel. Detta har lett till flera olika åtgärder.

Rose-Marie Ederlöv är kyrkogårdsföreståndare på Sollentuna kyrkogård:

– Tanken har från början varit att vi ska dra ner på mängden av det vi säsongplanterar, växthusodlade blommor som tagit jättemycket resurser och som måste kastas. Det är inte hållbart. I stället för

Tom Meurling är naturvårdare i Sollentuna kommun. Med draghjälp av nord-svensken Caruzo, 13 år och ardennern Palle, 19 år slår han ängen utanför Sollentuna kyrka. Slåttermaskinen är tillverkad av Amish, en kristen grupp i USA och Canada, som anser att den tekniska utvecklingen gått för långt. De har fortsatt att använda hästdragna slåttermaskiner och moderniserat dem, vilket inte skett någon annanstans, efter det att traktorer började användas i jordbruket. – Jag tror vi måste börja tänka annorlunda och inte sätta motorer på allt som behöver dragkraft. Hästarna är bra för miljön och fyller dessutom en viktig social funktion. Vart jag än kommer med dem blir folk intresserade och vill prata om dem och det vi gör, säger Tom Meurling.

två långrabatter har vi nu en njurformad rabatt med enbart växter som bin och fjärilar tycker om. Vi tänkte att när man gör om och gör hållbart måste man förstås också gynna insekterna.

– Det är tre, nästan fyra, blomningar i rabatten under sommaren och fram till senhösten. Först är det lökväxter som tulpaner och allium. Sedan vävs de in av annat som växer över så att det alltid ser fint ut. I det sista skedet är det bara blomstänglarna som står kvar som allium med sina vackra bollar. Då gynnar det mest småfåglar som äter fröna. Växterna är perenner, dvs fleråriga och hållbara hela vägen. Vi gör inget utom att ta bort det gamla och så börjar det om igen.

Blommande ängsblommor

Lite längre bort i andra änden av kyrkogården, nära äppelträden, finns nu en vackert blommande sluttning med ängsblommor.

– På ängen är det inte samma växter som vid kyrkan. Där är det en fröblandning med åkerväxter, egentligen åkerogräs, som blåklint, vallmo och präst-

FOTO: ARNE HYCKENBERG

Rose-Marie Ederlöv är kyrkogårdsföreståndare på Sollentuna kyrkogård. Inom begravningsverksamheten arbetar man för att öka den biologiska mångfalden och att minska användningen av fossila drivmedel.

krage. Vi sådde in slänten förra året och det är först nu det ger resultat. Tanken är att den ska sköta sig själv. Vi slår den och så får den fröa av sig och komma tillbaka. I år kommer vi också att ha får som betar av gräset i äppellunden.

Även på stora gräsytor som tidigare klippts ner som fotbollsplaner får gräs och blommor nu växa.

– Det är en chansning om det blir bra eller inte, beroende på vad man har i marken från början. När vi slår kommer vi att lägga några öar av sand där vi kan så in nya arter och se om vi kan få dem att trivas.

Biologisk mångfald

Sollentuna församlings miljöarbete gäller alla delar av verksamheten. Målet är hållbarhet och ökad biologisk mångfald. Det är kanske inte alltid lätt för utomstående att se vad som görs på miljöområdet.

FOTO: ARNE HYCKENBERG

Mängder av humlor, bin och fjärilar dras till blommorna i den nya rabatten utanför entrén till Sollentuna kyrka. Lite längre bort i andra änden av kyrkogården, nära äppelträden, finns nu en vackert blommande sluttning med ängsblommor.

Men på kyrkogården lägger man märke till det.

– Det arbete som begravningsverksamheten gör är kanske mer synligt än i andra delar av församlingen. Vi minskar den fossila användningen genom att byta till batteridrivna maskiner där det går. Vi klipper också gräset mer sällan. Det gynnar ängsblomning och minskar användningen av fossila bränslen. Det är viktigt att hela tiden informera så att besökare förstår varför vi gör det. Det kan handla om att förstå varför inte personalen eller besökaren ska städa för mycket och att det är bra att det ligger lite löv kvar. Men jag tror att folk börjar bli mer informerade om det här. När det blommade fint på ängen förra året kom det en dam som sa ”Ni kommer väl inte att klippa det här och förstöra det”. En biodlare i närheten berättade att han fått 50 procent mer honung än tidigare. Eftersom det var det enda som ändrats häromkring trodde han att det berodde på våra rabatter.

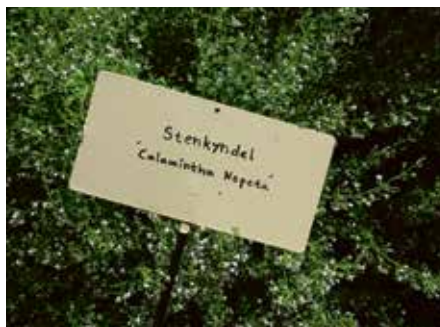
Handlar om vår framtid

Arbete för hållbarhet och biologisk mångfald sker på många håll i samhället, ofta i större sammanhang som i organisationer

och företag. Rose-Marie Ederlöv vill uppmuntra även enskilda att våga försöka.

– Absolut. Jag tycker inte bara man ska tordas, man måste göra det. Det handlar om vår framtid. Utan bin och insekter dör vi och alla måste hjälpas åt. Man kan göra enkla saker som att ställa ut vatten på ett fat till bin när det är torrt som nu. Även små djur behöver vätska. För den som vill anlägga en äng finns färdiga fröblandningar att köpa och på nätet finns det mycket att läsa om hur man gör.

I församlingens miljöarbete ingår ett pågående samarbete med Sollentuna kommun.

Utanför Sollentuna kyrka finns bland annat perennerna stenkyndel, syren, buddleja, steppsalvia, kantnepeta, näva och silverax. Skyltar gör dem lättare att identifiera.

– Vi har ett fantastiskt samarbete. Det är viktigt eftersom vi arbetar på samma platser. På deras hemsida finns biotopkartor och mycket annan bra information där man kan se vilka insekter och annat som finns. Kommunen kallar sitt projekt ”Blomrika gräsytor”. Vi har valt att kalla det ”Ängslika miljöer”. De har också tagit initiativ till att slå våra ängar till foder.

Bara början

Trots att arbetet för ökad hållbarhet på kyrkogårdarna i församlingen är i full gång är det inget man vill slå sig till ro med. Det finns mycket kvar att göra.

– Detta är bara början. Det är en cykel som aldrig tar slut. Det roliga är att när man gör något som det här blir det självgående och man kan utvidga med nya saker. 2019 planerar vi att ha bikupor här, precis som i Silverdal, där det finns två kupor. Något vi också tänkt på är att istället för att krossa gamla gravstenar, borra hål i dem och låta insekter bo där, avslutar Rose-Marie Ederlöv.

Arne Hyckenberg

Fotnot: Sollentuna församling är miljödiplomerad. Läs mer om Svenska kyrkans miljödiplomering på svenskakyrkan.se

FOTO: ARNE HYCKENBERG

Hösten i Sollentuna!

NYHET!
Babycafé
med ryt-
mik

**Upptakts-
mässor
2/9**

NYHET!
Fullt ös
Ungdoms-
kvällar

**Biskops-
visitation
10-14/10**

NYHET!
Sång och
Skoj

Konst • Körer • Föreläsningar • Barn • Café • Mötesplatser • mm

MUSIK

Skandinavien i ord och ton

Sopranerna Elin Riise och Aurora Borotinskij samt Samuel Skönberg, piano.
Tid: Lör 8/9 • 15.00
Plats: Kummelby kyrka

Pianokonsert

Konsertserie under hösten i ett samarbete mellan Edsbergskyrkan och Kungliga Musikhögskolan. Matilda Lindholm studerar på Kungliga musikhögskolan för professor Stefan Bojsten.
Tid: Lör 8/9 • 15.00
Plats: Edsbergskyrkan

Roads

En musikalisk resa med Vokalensemblen Uppslaget många spännande stopp. Dirigent Peter Melin.
Tid: Sön 9/9 • 18.00
Plats: Turebergskyrkan

Musik i Kummelby

Leo Gavel, piano som studerar för professor Stefan Bojsten, bjuder på musik av Chopin och Beethoven.
Tid: Lör 29/9 • 15.00
Plats: Kummelby kyrka

Världens-barn-konsert

Minigospel
Tid: Ons 3/10 • 18.30
Plats: Turebergskyrkan

Duke Ellington: Sacred Concert

Ulla Carin Börjesdotter, solist Edsbergs Kyrkokör Huddinge Big Band.
Tid: Sön 7/10 • 17.00 och 19.00
Plats: Edsbergskyrkan

Vokalensemblen Uppslaget

Musik i Kummelby

Kummelby Gospel. Monica Törnqvist, dirigent.
Tid: Lör 13/10 • 18.00
Plats: Kummelby kyrka

Pianokonsert

Konsertserie under hösten i ett samarbete mellan Edsbergskyrkan och Kungliga Musikhögskolan. Matilda Andersson, piano.
Tid: Lör 20/10 • 15.00
Plats: Edsbergskyrkan

Legenden om de tre träden

Musikal av Karin Bengmark med Juniorgospel.
Tid: Ons 24/10 • 18.30
Plats: Turebergskyrkan

Körsångare sökes

Kummelby kammarkör

Söker du ett nytt körsammanhang? Eller har du haft en paus från körsången under några år och vill börja sjunga igen? Välkommen att provsjunga i nystartade Kummelby kammarkör! Kören övar i Kummelby kyrka på torsdagar 19.00–21.15 och söker i första hand

altar, tenorer och basar. För ytterligare information och provsjungning kontakta körledare Ewa Lena Kansbod: tfn 076-851 99 18. ewa.lena.kansbod@svenskakyrkan.se

Laurentii Motettkör

Laurentii Motettkör söker erfarna basar och tenorer. Kören repeterar på onsdagar 18.30–21.00 i S:t Larsgården vid Sollentuna kyrka. För ytterligare information och provsjungning kontakta körledare Ania Proskourina, tfn 08-505 514 12 ania.proskourina@svenskakyrkan.se

DROP-IN-DOP

Dopet är för alla åldrar. Bjud gärna med släkt och vänner! Den här dagen ordnar vi allt! Präst, musiker, Dopklädsel, solosång, dopfika/tårta och dopsamtal. Doppräst är Staffan Simonsson, spelar gör Fredrik Lundqvist. Ingen föranmälan behövs men om du är minderårig krävs samtliga vårdnadshavares underskrift.

Tid: Lön 29/9 • 11.00–15.00

BIBELSTUDIUM

Förstår du vad du läser? Föredragsserie om Bibeln med fokus på nya testamentet. Vi inleder med kaffe och frukt. Lena Thoms, präst i Sollentuna kyrka håller ett föredrag på ca 40 minuter. Du behöver inga förkunskaper, bara en nyfikenhet på Bibeln och Gud.

Tid: Tor 6/9, 20/9, 27/9, 11/10, 18/10, 25/10 • 9.30

Plats: S:t Larsgården vid Sollentuna kyrka

ALPHA

En möjlighet att utforska meningen med livet. Höstens Alpha-kurser startar senare i höst.

Information kommer på

www.svenskakyrkan.se/sollentuna/alpha

KONST I KUMMELBY

Cecilia Rojas Castro ställer ut. Vernissage 27/10 • 12.30–14.30.

Tid: 19/10–29/11

Plats: Kummelby kyrka

PILGRIMSVANDRINGAR

Sankt Botvid, vem var han? (7,5 km)

Sankt Botvid pilgrimsled sträcker sig mellan Salems kyrka och Botkyrka kyrka. Leden är ungefär 7,5 km lång, ca 3,5 tim vandring. Vandringen är delvis kuperad och vissa bitar går man på en spång. Vi tar oss gemensamt med kollektivtrafiken till start i Salems kyrka och tillbaka till Sollentuna efter vandringen. *Vi vandrar tillsammans med Pilgrim Vallentuna.*

Tid: Lör 8/9 • 9.00–16.00

Plats: Sankt Botvids pilgrimsled, Salems kyrka

Stjärnvandring – Döden och Livet (ca 15 km)

Vi vandrar till Jakobs kyrka vid Kungsträdgården. Vi vandrar utmed Edsvikens strand genom Ulriksdals trädgård vidare mot Bergshamra. Fortsätter utmed Brunnsvikens strand mot Bergianska trädgården och in mot staden. En blandning av landsort och stad. Du som vill gå en kortare väg kan ansluta vid Bergianska trädgården. Församlingar från många delar av stiftet vandrar denna dag till en gemensam pilgrimsmässa i Jakobs kyrka. Därav namnet stjärnvandring. Ta med matsäck och vatten för dagen. Vi tar oss hem med kollektivtrafiken. Anmälan 14/9.

Tid: Sön 16/9 8.30–16.30

Plats: Silverdalskapellet's parkering

Herre visa mig din väg (9 km)

En vandringsled i den Heliga Birgittas namn i syfte att väcka intresse för hennes barndomskoppling till Fresta socken. Vi startar vandringen vid Fresta kyrka. På sträckan passeras många vackra platser du annars inte skulle komma till samtidigt som vandring – en ger oss möjlighet att reflektera över oss själva och vår tid. 18.00 kan man vila sina trötta ben efter vandringen och äta soppa i eldarnas sken, därefter mässa, sång, dans och skådespel av Fresta församlings firande av Birgittadagen. Vi tar oss gemensamt till start. Ta med accesskort och matsäck för dagen. Anmälan 5/10. *Tillsammans med Pilgrim Vallentuna och Danderyd.*

Tid: Sön 7/10 • 13.00–18.00

Plats: Start vid Fresta kyrka

Kontakt och anmälan till vandringarna: Katharina Wolf Erixon, diakon, 070–781 95 55, katharina.wolferixon@svenskakyrkan.se

Föreläsningar

Hur är situationen för romer i Rumänien?

Jakob Sundström, Svenska kyrkans Internationella arbete, berättar om projektet i Rumänien.

Tid: Tis 4/9 • 18.30, mingel från 18.00

Plats: Kummelby kyrka

Grunden för vår kristna tro

13/9 Trosbekännelsen, Lena Thoms, präst i Sollentuna kyrka, 11/10 David i bibeln, Sven Almqvist, 18/10 Profeten Jeremia, Peter Halldorf, pastor och författare.

Tid: Tor 13/9, 11/10, 18/10 • 19.30

Plats: S:t Larsgården vid Sollentuna kyrka

Rötter och vingar

Göran Larsson, präst och psykoterapeut, författare och föreläsare om bråttomsamhället, själen och konsten att bevara sig själv. Möjlighet till soppa och pannkakor (60 kr) i Café Blå.

Tid: Tor 4/10 • 19.00 (18.00–18.45 Öppet hus i Livscentrums lokaler)

Plats: Turebergskyrkan

Försonas med din barndom

Görel Fred, socionom och psykoterapeut, specialiserad på familjeterapi, författare och föreläsare. Möjlighet till soppa och pannkakor (60 kr) i Café Blå.

Tid: Tor 25/10 • 19.00 (18.00–18.45 Öppet hus i Livscentrums lokaler)

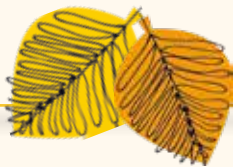
Plats: Turebergskyrkan

LIVSCENTRUM 20-ÅR!

I samband med Livscentrums 20-årsjubileum ges två öppna föreläsningar.

Läs mer på sid 7.

CAFÉ & MÖTESPLATSER

Café Blå i Turebergskyrkan

Tisdagar 11.00–12.15, smörgåsar

Onsdagar–torsdagar 11.00–15.00

Fredagar 11.00–13.30, hembakat kaffebröd

smörgåsar, lunch serveras 11.30–13.30

Torsdagar 17.00–18.30, enkel förtäring (start 27/9, stängt 4/10)

Tisdagscafé

Vi fikar, pratar, spelar pingis och biljard inomhus. Vid lämpligt väder även boule utomhus. Träffarna har "Öppet hus", kom och gå som det passar dig.

Tid: Tisdagar 11.00 (start 18/9)

Plats: S:t Larsgården vid Sollentuna kyrka

Måndagsgruppen

Kom och var med! Vi läser söndagens evangelietext och samtalar kring den medan vi fikar och handarbetar. Man kan också "bara vara".

Tid: Måndagar 11.00, jämna veckor, (start 17/9)

Plats: S:t Larsgården vid Sollentuna kyrka

Öppen onsdag – samtal, sopplunch, skaphörna

11.30 Mässa med efterföljande sopplunch. 13.00

Stickcafé/Skaphörna– delta genom att bara vara, handarbeta, måla akvarell eller på porslin/trä.

Tid: Onsdagar 11.30–15.00

Plats: Edsbergskyrkan

SPRÅKCAFÉ

Känner du någon som är ny i Sverige? Som vill lära sig svenska? Tipsa gärna om vårt språkcafé, där kan den som inte har svenska som modersmål öva svenska språket genom att tala och umgås med våra volontärer.

Tid: Fredagar 14.00 (start 14/9)

Plats: Café Blå i Turebergskyrkan

PREP-KURS

Friskvård för parrelationen. Kursen är till för er som tycker om varandra och vill fördjupa er relation. Kursen ger redskap för att kunna hantera de konflikter som oundvikligen uppstår i en parrelation. Kursen är kostnadsfri, lunch och fika till självkostnadspris. Anmälan senast 24/9 på sensus.se.

Tid: Lör 29/9 • 10.00–17.00, mån 8/10 • 18.00–21.00,

lör 20/10 • 10.00–15.00

Plats: Turebergskyrkan

Samtal i centrum

Kvällssmörgås och samtal om livets bekymmer och glädjeämnen. Vi utgår vanligen från bibelns texter där det alltid finns människor vi kan identifiera oss med. Vi tänder ljus och tänker goda tankar för varandra under kommande veckor. Anmälan: Anders Törnqvist, tfn 08-754 46 38, anders.g.tornqvist@gmail.com
Tid: Varannan måndag (udda veckor) 19.00–21.00, (start 10/9)

Plats: Café Blå, Turebergskyrkan

Stickcafé med eftertanke

Vi handarbetar och trivs tillsammans över en kvällsfika med eftertanke. Vill du bara dela gemenskapen är du lika välkommen och vill du lära dig att sticka hjälper vi dig att komma igång.

Tid: Tor 6/9, 4/10 • 18.30

Plats: S:t Larsgården vid Sollentuna kyrka

ANDE, KROPP & SJÄL

Hela dig

Friskvårdsprogram för hela människan med avspänning, qigonginspirerade rörelser och dans följt av bibelmeditation. Sedan gemensam lunch (40 kr för deltagare i Hela dig) för de som vill.

Tid: Onsdagar 11.30 (start 12/9)

Plats: Turebergskyrkan

Tyst meditation

Tid: Fredagar 12.30

Plats: Turebergskyrkan

Må-bra-kör

Visste du att sång är en form av friskvård? Kom och sjung på lunchen, i en kör där alla är välkomna. Ledare Anna Lindkvist. Information: Karin Runow tfn 070-996 66 50

Tid: Torsdagar 12.30–13.15

Plats: Turebergskyrkan

Miniretreat

Kroppen får möjlighet till återhämtning och vila, det finns tid för reflektion och det finns ett rum, en andlig miljö som rymmer både tro och sökande. Miniretreaterna innehåller tystnad, meditation i ord och musik. Avspänning, läsning, skapande och enskilt samtal.

Tid: Lör 15/9, 13/10 • 14.00–17.00

MAKE & REMAKE

En öppen sygrupp, en skapande verkstad där vi syr saker av nya och återanvända textilier.

Det vi tillverkar säljs och intäkterna går till Svenska kyrkans internationella arbete i Rumänien. Vi har öppet både för deltagande och försäljning.

Kontakt ingrid.wangel@svenskakyrkan.se

Tid: Torsdagar 9.30–13.00

Plats: Kummelby kyrka

VÄNDOM

Öppen självhjälpgrupp angående beroende och medberoende, 12-stegsmodellen.

Kontakt: Pelle Holmqvist, tfn 072-420 39 07 eller Calle Lundin, tfn 073-094 93 90.

Tid: Måndagar

14.00–16.00

Plats: Kummelby kyrka

SORG

Samtal om livet och sorgen

Vi samtalar om livet och sorgen och fikar tillsammans.

Tid: Tis 18/9, 16/10 •

14.00–15.30

Plats: S:t Larsgården vid Sollentuna kyrka

Sorgegrupp

Sorgegruppen vänder sig främst till dig som mist en nära anhörig, make/maka, partner eller sambo. I gruppen får du möjlighet att bearbeta din sorg, få stöd och redskap.

Information:

Petra Hellström, tfn 08-505 514 74, petra.hellstrom@svenskakyrkan.se

BARN & FAMILJ

NYHET!

Babycafé med rytmik

10.45 Babyrytmik 1-2 år
13.45 Babyrytmik 0-1 år
15.15-15.45 Barnrytmik 2-5 år
Anmäl gärna närvaro till karin.skoog@svenskakyrkan.se
Terminsavgift inkl fika 200 kr

Tid: Måndagar 9.00-15.00

Plats: Silverdalssalen

Kyrkis

4-5 åringar.

Anmälan: mia.c.nilsson@svenskakyrkan.se

Tid: Onsdag och/eller fredag 9.00-11.00

Plats: Edsbergskyrkan

Onsdagshäng

För dig 9-13 år. Pingis, biljard, spel och möjlighet till läxläsning. Mellis 15 kr per gång eller 150 kr/termin.

Tid: Onsdagar 14.00-18.30

Plats: S:t Larsgårdens källare

Full fart

Full fart i kyrkan kan kombineras med Barnkören och Sångkompaniet.

Kontakt: Mia Nilsson, tfn 072-724 32 38.

Grupp 1 • 9-12 år
16.45-17.45.

Grupp 2 • 6-8 år
17.45-18.30

Tid: Onsdagar

Plats: Edsbergskyrkan

Onsdagsöppet

Måltid till självkostnadspris 30 kr/vuxen, 15 kr/barn upp till 15 år, familj max 100 kr. Pysselhörna för alla som har lust. Lekrum för de minsta. Sång med småttingarna 17.10. Familjeandakt 18.15.

Tid: Onsdagar 16.30-18.30

Plats: S:t Larsgården

Mat & bak

Från 10 år och uppåt. Kvällen avslutas med en samling i kyrkan.

Anmälan: Mia Nilsson, tfn 072-724 32 38.

Tid: Torsdagar några gånger per termin 17.00-18.30.

Plats: Edsbergskyrkan

Öppen förskola

För barn 0-5 år.

Sångstund 10.00.

Kontakt: mia.c.nilsson@svenskakyrkan.se

Tid: Torsdagar 9.00-12.00,

Plats: Edsbergskyrkan

Öppen förskola

Sångstund 10.00.

Kontakt: elisabeth.wallgren@svenskakyrkan.se

Tid: Fredagar 9.00-12.00

Plats: Rotebrokyrkan, Ytterbyvägen 4F

NYHET!

Sång och Skoj

För barn födda 2006-2009. Vi äter mellis, leker, målar och skapar. Kan kombineras med Kummelby diskantkör, se under Sjung i barnkör.

Kontakt: carolina.moretti@svenskakyrkan.se

Tid: Torsdagar 15.00-16.00

Plats: Kummelby kyrka

Minihäng

Öppen verksamhet för familjer med barn 0-6 år. 15.30 Fri lek och andra skapande aktiviteter 17.30 Middag

Tid: Fredagar 15.30-18.00

Plats: Kummelby kyrka

UNGDOM

Källan

Öppen mötesplats där du kan komma och spela biljard, pyssla, fika eller göra läxor. Fika, andakt, aktiviteter.

Kontakt: Suzanne Wallön, tfn 070-720 05 66, Linnea Berglund tfn 070-773 56 69

Tid: Tisdagar

19.00-22.00

Plats: Turebergskyrkan

Ungdomshäng

Kontakt: Tom Broberg, tfn 08-505 514 41.

Tid: Fredagar

18.00-24.00

Plats: Kummelby kyrka

NYHET!

Fullt ös

Fullt ös är en öppen verksamhet med plats för dig som vill spela pingis, spela TV-spel, lära dig något nytt eller bara hänga och utveckla din tro. Vi startar alltid kvällen med en andakt 18.00 och därefter börjar kvällens happening 19.00. Det finns också möjlighet att köpa läsk, snacks och något lättare att äta. Ålder 12+.

Tid: Onsdagar 18.00

Plats: Edsbergskyrkan

BARNENS KATEDRAL

Gudstjänst på barnens villkor. Sång med Lillgospel, drama med dockan Gullefjun med vänner. Efteråt finns soppa och pannkakor till försäljning i Café Blå. Insamling till Världens barn.

Tid: Tor 4/10 • 16.45

Plats: Turebergskyrkan

SJUNG I BARNKÖR!

BARNKÖRER I

EDSBERGSKYRKAN

Edsbergs barnkör 5-8 år

Barnkören är för flickor och pojkar. Vi sjunger på familjegudstjänster och konserter. Kan kombineras med "Full fart".

Tid: Onsdagar 17.00-17.45

Sångkompaniet

Sångkompaniet är en kör för dig mellan 9-12 år. Kan kombineras med "Full fart".

Tid: Onsdagar 17.45-18.30

Kontakt för båda körerna:

Birgitta Höök Seuffert, tfn 08-505 514 72, 070-778 65 56

BARNKÖRER I

SOLLENTUNA KYRKA

Lillkören 4-5 år

Vi lär oss nya sånger på ett lekfullt sätt.

Tid: Onsdagar 17.00-17.30

Treklängen 6-8 år

Vi tränar på att utveckla rösten, sjunger och har kul.

Tid: Onsdagar 17.30-18.15

Happy Voices

9 år och uppåt

Vi lär oss sånger i en eller flera stämmor.

Tid: Tisdagar 16.30-17.30

Kontakt och anmälan alla körer: Elisabeth Wallgren, tfn 070-757 19 78

BARNKÖRER I

TUREBERGSKYRKAN

Lillgospel 4-6 år

Kontakt: Suzanne Wallön, tfn 08-505 513 20, Karin Runow tfn 08-505 513 05

Tid: Torsdagar 16.30-17.15

Minigospel 7-9 år

Till denna kör är det kö.

Kontakt: Suzanne Wallön, tfn 08-505 513 20

Tid: Onsdagar 17.30-19.00

Juniorgospel 10-15 år

Mellanmål till självkostnadspris finns.

Kontakt: Karin Runow tfn 08-505 513 05

Tid: Onsdagar 16.00-17.15

BARNKÖRER I

KUMMELBY KYRKA

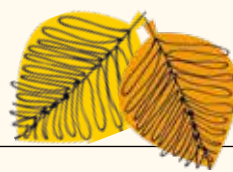
Kummelby diskantkör 9-12 år

Kören medverkar bl a på några mässor på söndagar kl 10 samt på första advent.

Kontakt ewa.lena.kansbod@svenskakyrkan.se

Innan kören finns möjlighet att vara med *Sång och skoj* 15.00-16.00, se under barn och familj.

Tid: Torsdagar 16.00-17.15

UNGDOMSKÖR/MUSIK

NYHET!

Nystartad ungdomskör (13-16 år)

Kontakt: Karin Runow, tfn 070-996 66 50

Tid: Torsdagar 17.30-18.45 (start 30/8)

Plats: Turebergskyrkan

Sollentuna gospel (fr 17 år)

Medverkar i gudstjänster och konserter. Sångtest.

Kontakt: Karin Runow, tfn 070-996 66 50, Johannes Jareteg, tfn 073-400 23 50

Tid: Tisdagar 19.00-20.30

Plats: Turebergskyrkan

Ungdomsmusik (fr 15 år)

Kontakt: linnea.berglund@svenskakyrkan.se

Tid: Onsdagar 19.30-21.00

Plats: Turebergskyrkan

GUDSTJÄNSTER

EDSBERGSKYRKAN

Veckomässa ons 11.30
med efterföljande sopp-
lunch

Sön 2/9 • 11.00

Upptaktsmässa
Kjell Dellert
Edsbergs kyrkokör,
Stella Cantica
Birgitta Höök Seuffert och
Fredrik Lundqvist,
dirigenter

VALDAGEN

Sön 9/9 • 11.00

Mässa
Staffan Simonsson
Sångglädje

Sön 16/9 • 11.00

Gudstjänst för små
och stora
Kjell Dellert
Barnkören

Sön 23/9 • 11.00

Mässa
Staffan Simonsson
Mon Coeur

Sön 30/9 • 11.00

Mässa
Monika Rohdin
Stella Cantica

Sön 7/10 • 11.00

Temagudstjänst
Evert Taube
Kjell Dellert

Sön 14/10 • 11.00

Mässa
Monika Rohdin

Sön 21/10 • 11.00

Gudstjänst för små
och stora
Staffan Simonsson
Barnkören

KUMMELBY KYRKA

Bön tis 10.00 och fre 8.30
Veckomässa ons 7.00
Söndagsskola sön 10.00

Sön 2/9 • 10.00

Upptaktsmässa
William Grönroos

VALDAGEN

Sön 9/9 • 10.00

Mässa
Johanna Södergren

Sön 16/9 • 10.00

Mässa
Staffan Simonsson
Kummelby Gospel

Sön 23/9 • 10.00

Mässa, William Grönroos

Sön 30/9 • 10.00

Mässa, Johanna Södergren
Kummelby Lovsångare

Sön 30/9 • 18.00

Mässa, Johanna Södergren

Sön 7/10 • 10.00

Mässa, William Grönroos
Kummelby sångare

Sön 7/10 • 18.00

Mässa, William Grönroos

Sön 14/10 • 10.00

Mässa, Staffan Simonsson
Kummelby Gospel
med gäster

Sön 14/10 • 18.00

Mässa, Staffan Simonsson

Sön 21/10 • 10.00

Mässa, William Grönroos
Kummelby Lovsångare

Sön 21/10 • 18.00

Mässa, William Grönroos

SOLLENTUNA KYRKA

Morgonbön mån 9.30
(Stillhetens kapell)
Veckomässa tor 18.30
Morgonbön fre 8.30

Sön 2/9 • 11.00

Upptaktsmässa
Lena Thoms
Spontankör medverkar.
Kom 9.30 om du vill vara
med och sjunga i kören.
Efter mässan förstärkt fika
i S:t Larsgården.

VALDAGEN

Sön 9/9 • 11.00

Mässa
Lisa Berglund avskeds-
predikar
Jens och Christine Häll,
solister

Sön 16/9 • 11.00

Mässa
Dag Bjärnhall

Sön 23/9 • 11.00

Mässa
Lena Thoms
Ensemble ur Laurentii
Motettkör

Sön 30/9 • 11.00

Mässa
Dag Bjärnhall

Sön 7/10 • 11.00

Mässa
Lena Thoms
Ensemble ur Laurentii
Motettkör

Sön 14/10 • 11.00

Skördemässa för
stora och små

Sön 21/10 • 11.00

Mässa

TUREBERGSKYRKAN

Morgonbön tis–fre 8.45
(ej 4/9)
Lunchmässa tis 12.30 (ej 4/9)
Tyst meditation fre 12.30

Sön 2/9 • 15.00

Upptaktsmässa
Robert Thysell
Minigospel, Juniorgospel
och Sollentuna Gospel un-
der ledning av Karin Runow
och Johannes Jareteg

VALDAGEN

Sön 9/9 • 15.00

Mässa
Fredrik Hamrén

Sön 16/9 • 15.00

Mässa
Lilijana Berg
Turebergs kyrkokör

Tis 18/9 • 19.30

Sändningsmässa för
Ledarutbildningen
Kjell Dellert

Sön 23/9 • 15.00

Mässa
Robert Thysell

Sön 30/9 • 15.00

Mässa
Lilijana Berg
Juniorgospel

Tor 4/10 • 16.45

Barnens katedral
Fredrik Hamrén

Sön 7/10 • 15.00

Mässa
Fredrik Hamrén

Lör 20/10 • 18.00

Sinnesrogudstjänst
Ingår i "Vägar till befrielse,
en helg om 12 steg i kyrkan"
Läs mer på brobygg.se/12stegikyrkan

Sön 21/10 • 15.00

Mässa
Lilijana Berg
Minigospel

HITTA TILL KYRKAN

Edsbergskyrkan

Kaplansbacken 2
Församlingshuset
Sköldvägen 10
Kummelby kyrka
Sollentunavägen 83
Sollentuna kyrka
Kyrkvägen 2

Sollentuna kyrkogård

Johan Berndes väg 1
S:t Eriks kyrka,
S:t Eriks begravningsplats
Utsiktsvägen 8
Silverdalskapellet,
Silverdalsalen,
Silverdals griftegård
Sollentunavägen 19
Stillhetens kapell
Johan Berndes väg 1
S:t Larsgården
Prästgårdsvägen 4
Turebergskyrkan
Sköldvägen 12B

Läs mer på

www.svenskakyrkan.se/sollentuna
Tfn 08-505 513 00

BISKOPSVISITATION – MÄSSA OCH STÄMMA

10–14/10 besöker biskop Eva Brunne Sollentuna kontrakt, dvs Järfälla, Eds, Hammarby, Fresta och Sollentuna församlingar. Visitationen avslutas med en gemensam mässa söndag 14/10 14.00 i S:t Eriks kyrka med Biskop Eva Brunne, och Kontraktskören. Efter mässan hålls visitationsstämman där biskopen sammanfattar sina intryck från veckan.

Med reservation för ändringar. Kyrkportens pressläggningstid är lång.
Kolla gärna eventuella ändringar www.svenskakyrkan.se/sollentuna.

Allt är kostnadsfritt och utan anmälan om inget annat står

Tips: Ladda ner appen Kyrkguiden i din telefon för information om andakter/gudstjänster/mässor.

EDSVIKSKYRKAN Kapellvägen 2 (FD MISSIONSKYRKAN)

Sön 30/9 • 18.00

Sinnesrogudstjänst
Per Westblom, Andreas Salé
Fika i gemenskap 17.00

Kyrkporten delas ut av PostNord till 29 121 hushåll i Sollentuna. Tidningen är samhällsinformation enligt PostNords bestämmelser och delas därför ut till alla hushåll, även de som har en dekal med "nej tack till reklam". Svenska kyrkan Sollentuna kan inte påverka detta.

Tänk om allt är slut år 2050

DET FINNS DAGAR ATT SE FRAM EMOT. Jag påmindes om detta härom veckan vid ett möte med en liten grabb och hans mamma. "Och hur gammal är du?" frågade jag, sådär typiskt vuxet.

"Sex år" kom svaret, med detsamma följt av "men jag ska bli sju nästa vecka!"

Det finns dagar att se fram emot. Som när man längtat efter en person man tycker om, och snart ska få träffa igen.

För en del handlar väntan och längtan om dagen då behandlingen man genomgår är avslutad. Äntligen. Bara nu medicinen verkat. Få leva lite till. Det finns dagar att se fram emot. Men vem vill veta sin sista levnadsdag?

BARA TÄNK TANKEN, att du fick veta datum och år. Sen är det slut. Så länge du är frisk och kry och har krafter skulle du göra allt för att se om det ändå inte fanns något sätt att förlänga det hela, få leva lite till.

I några andra situationer kan den sista dagen vara något man ändå längtar efter, att till slut få bli fri, från det som binder, bryter ned. Ändå skulle hoppet finnas, att det inte är *helt* slut – att jag finns kvar, i minnen och tanke, hågkommen av barn och barnbarn, att mitt liv spelat roll.

Inte bara tillfälligheter, en vindpust i rymden. Att det ändå finns något mer. En Gud bortom allt.

FORSKARE – inte domedagsprofeter, men kloka forskare – som studerar jorden, miljön och universum, letar inte datum att skrämmas med, men talar allvarligt, om hur illa det är ställt, och att snart en dag är det för sent.

Att den dag kommer då jorden "tippar över", då det gått så långt att det inte går att rädda vår planet. 2050. Ett årtal. Inte

en specifik dag som forskarna hotar eller skräms med, inte så att det just det året händer. Men ändå. 2050 är ett årtal som nämnts. Det är snart. 2050. Då hinner mina barn inte bli lika gamla som jag är idag! Tanken är omöjlig att tänka. Att allt, totalt allt skulle ta slut.

NU BÖRJAR DET. Nu börjar vi. Första söndagen i september, upptakt för en ny termin i alla våra kyrkor i vår församling. En ny termin, full av allt det som påminner oss om Livet. Hoppet.

För, vi ska fira gudstjänster och be, och vi ska ha körer och samtalsgrupper, konfirmander och pilgrimsvandringar!

**"Tanken är omöjlig att tänka.
Att allt, totalt allt skulle ta slut."**

Vi ska dela Livet! Också det svåra i tillvaron. Både det som handlar om nära familjära sorger, och sorgen och smärtan över en skadad värld, människor som far illa, en skapelse som kränks – vi ska dela det svåra, och vi ska dela hoppet och kraften. Dela med oss.

Vi ger inte upp. I kampen för en helare värld, för människor och människors heliga värde, i kampen för en skapelse, där torra öknerna blommar igen. I kampen är trösten och evangelium mer än att Gud väntar på oss i himmelen.

Detta är vår tro, att Han går vid din sida! Just nu. Och Han går före. Och säger: Kom. Följ mig. Jag har kommit för att du ska få liv, överflödande liv. Här. Nu.

"Som en äng med liljor ska öknen blomma", profeterar Jesaja. Hopp och tröst för en Hel Värld, och för varje enskild varelse. Gud är med mig. När min sista dag kommer. Och när man fyller sju, eller sjuttiosju... det finns dagar att se fram emot.

Lasse

Lasse Svensson

kyrkoherde

lasse.svensson@svenskakyrkan.se

KYRK⁺ PORTEN

Svenska kyrkan
SOLLENTUNA